

infecție, lezarea unui organ adiacent). Fiind bine delimitată în protocoalele clinice, biopsia ficatului rămâne cea mai credibilă procedură, iar calcularea riscurilor rămân pe seama medicilor și respectiv pacienților.

În rezultat, deși studii pe tema dată sunt și cercetătorii se pronunță despre necesitatea revizuirii abordării pacienților diagnosticați cu BFGNA, anumite cercetări definitive nu s-au produs. Unii pacienți sunt diagnosticați în stadii avansate, îndură proceduri dureroase, sunt confuzi și nedumeriți în privința desfășurării tacticii de tratament. Iar acest context este preelnic în apariția diverselor dileme morale. În încercarea de a evidenția o serie de dileme morale în actul clinic hepatic este oportun să constatăm că acestea de obicei sunt legate de *fapte medicale* (istoricul pacientului, rezultatele diagnostice, riscurile, complicațiile și intervenția anterioară asociată bolii de care suferă pacientul), *caracteristici individuale ale pacientului* (valori, cultură, religie, relații și experiențe anterioare) și *factori ce țin de medic* (valori, cultură, religie, facilitatea logistică, interesele concurente, rivalitate interprofesională etc.). Respectiv, analiza și evaluarea deciziei medicale cu privire la pacientul hepatic necesită și o privire axată pe aceste tipare medicale, morale și sociale, care pot determina apariția unor situații închise.

Studiu realizat cu suportul proiectului 20.80009.8007.37 Bolile cronice hepatice și pancreatice: aspecte nutriționale și chirurgicale din cadrul Programului de Stat (2020-2023).

ABORDAREA MEDICO-ETICĂ A VULNERABILITĂȚII ÎN CONTEXTUL ACTULUI MEDICAL HEPATIC

Daniela Afteniuc, studentă, anul V, Medicină

Facultatea de Medicină nr.1

Coordonator științific: *Ion Banari*, dr. în filos., lect. univ.

Catedra de filosofie și bioetică, Universitatea de Stat de Medicină
și Farmacie Nicolae Testemițanu”, Chișinău, R. Moldova

dafteniuc@gmail.com

THE MEDICAL-ETHICAL APPROACH OF VULNERABILITY IN THE CONTEXT OF THE HEPATIC ACT

The medical act represents a complex process that is the basis of medicine, being made up of several stages that ultimately aim to treat the patient.

To achieve this, is needed the active involvement of both the doctor and the patient, being in a close physical and psychological connection. In the context of the liver medical act, these characteristics are more accentuated, both participants being physically, emotionally and cognitively vulnerable.

Actul medical este un proces complex ce implică mai multe faze, precum, adresarea la medic, investigațiile, stabilirea diagnozei, determinarea strategiei curative, procesul tratamentului activ, observația post terapeutică activă, finalizarea tratamentului. Desfășurarea acestora este determinată de o serie de condiții atât profesionale, cât și morale. La rândul său conținutul valoric moral permite dezvoltarea actului medical ca un tot întreg. Relația medic-pacient are o importanță majoră în actul medical, deoarece, ambianța dialogului va influența calitatea actului. Iar, analiza unor subiecte precum vulnerabilitatea pacientului hepatic sau condiții etice ale actului medical hepatic poate evidenția punctele forte ce-i îmbunătățește calitatea, dar și a dificultăților ce-l poate diminua.

În primă fază, hepatita afectează semnificativ relațiile interpersonale ale pacientului (relațiile cu familia, relațiile cu prietenii și cu colegii de muncă). Iar vulnerabilitatea pacientului hepatic este caracterizată de o serie de distorsionări din cauza anxietății, depresiei, schimbărilor de dispoziție, furiei, frustrării, temerii nejustificate referitoare la transmiterea bolii, sentimentului de vină (în cazul transmiterii bolii în familie) cu care pacientul se confruntă. Astfel, persoanele infectate cu virusul hepatitei apelează la atitudini negative față de boală boală printre care cele mai frecvente sunt retragerea și negarea. Retragerea are legătură cu izolarea, pacientul nu mai participă la activități sociale și își limitează interacțiunile cu prietenii și colegii din cauza rușinii, a sentimentului de neadecvare dar și a fricii de a nu transmite boala. Negarea nu se manifestă neapărat ca o neacceptare a condiției de bolnav, ci de cele mai multe ori pacienții ascund starea lor de sănătate tocmai din cauză că le este teamă să nu-și piardă prietenii, să nu fie judecați. Stigma, frustrarea datorată diminuării responsabilităților la locul de muncă, absenteismul datorat bolii, restricționarea activităților la locul de muncă – toate acestea afectează nu doar capacitatea de a funcționa în mediul profesional, dar își pun amprenta și asupra relațiilor sale.

În a doua fază, dimensiunea vulnerabilă a actului medical hepatic nu se răsfrânge doar asupra pacientului, ci și asupra medicului. Încercarea medicului de a face față vulnerabilității pacientului hepatic prin abilitățile profesionale

onale, morale și comunicative, implică suprasolicitare, program prelungit de lucru, obsesia de perfecțiune, rezistența scăzută la stres etc., ceea ce generează apariția sindromului Burnout (al epuizării profesionale) și afectează persoana medicului, acesta devenind, la rândul său, vulnerabil sub aspect fizic și psihic în interacțiunea sa cu pacientul. Or vulnerabilitatea medicului afectează și calitatea serviciului medical, respectiv, o prioritate etică, în acest sens, este caracterul moral al medicului. Aceasta accentuează convingerea că pe lângă experiența profesională, medicul are nevoie și de o experiență morală, adică un management etic a ambianței clinice.

În contextul celor semnalate susținem că pacientul hepatic pe lângă îngrijirea medicală are nevoie și de îngrijire interdisciplinară, unde etica și psihologia pot interveni. Sănătate mintală, gândurile pozitive, buna dispoziție, susținerea celor apropiați au o valoare imperativă pentru tratament. Fiind o problemă majoră de sănătate publică hepatitele virale cuprind o multitudine de factori sociali și morali în cadrul relației medic-pacient. Gestionarea și managementul pacientul sunt strâns legate și cu principiile etice care ca urmare determină aderența la viitorul tratament.

Studiu realizat cu suportul proiectului 20.80009.8007.37,,Bolile cronice hepatice și pancreatice: aspecte nutriționale și chirurgicale” din cadrul Programului de Stat (2020-2023).